

Основні характеристики системи управління підприємством

Харченко В.А., ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Економічний стан у державі залежить від ефективності управління фінансово-господарською діяльністю підприємств, які є відкритими системами. Управління такою відкритою системою є досить складним завданням і потребує постійної координації дій між підрозділами, всередині підрозділів, із зовнішнім оточенням тощо. Отже, процес управління діяльністю підприємства відповідно до загальної теорії систем також являє собою систему, яка потребує дослідження з метою підвищення ефективності та результативності діяльності суб'єктів господарювання.

Поняття «система» знайшло висвітлення у роботах, присвячених управлінню розвитком підприємства, системному аналізу в управлінні, виходу із кризи та іншим проблемам [1-4]. Так, у дослідженнях [2, 3] підкреслюється неефективність сучасної системи обміну і розподілу, наголошується на потребі у зміні суспільних систем, упровадженні нової теорії розвитку суспільних систем. У роботі [1] автори виділяють різний зміст загального поняття «система» (онтологічний, гносеологічний, сучасний). Побудові та функціонуванню систем присвячується праця В.Н. Волкової, В.А. Воронкового, А.А. Денисова та інших співавторів дослідження [4]. Однак залишається невирішеним питання щодо дослідження поняття «система» у контексті управління діяльністю промислового підприємства.

Система управління підприємством, яка охоплює усі сфери діяльності (виробництво, збут, інвестування, кредитування тощо) та включає такі важливі складові функціонування підприємства як забезпеченість ресурсами, вплив зовнішнього середовища, конкурентоспроможність, інноваційність розвитку, характеризується, на погляд автора даного дослідження, такими основними поняттями як елемент, підсистема, структура.

Підсистема як частина системи складається із сукупності взаємопов'язаних елементів, являє собою певну цілісність при виконанні функцій, у рамках якої вирішуються конкретні цілі управління для досягнення загальної мети управління системою. У системі управління можна виділити такі підсистеми: 1) сукупність видів діяльності; 2) функції управління;

3) завдання управління; 4) ресурсна база; 5) потенційні можливості; 6) реагування на зміни.

Елемент – це частина системи, яка невід’ємна від неї. Елементами у системі управління в залежності від першочерговості розв’язання завдань управління за кожною із виділених підсистем слід вважати: 1) конкретні види діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна); 2) облік, аналіз, планування, контроль; 3) збільшення частини ринку збуту, підвищення якості продукції, зменшення витрат на виробництво продукції; 4) конкретні види ресурсів (матеріальні, технічні, трудові, технологічні тощо); 5) можливості до реалізації інвестиційних, інноваційних проектів, сильні та слабкі сторони розвитку; 6) галузевий стан, макроекономічний стан, стан на провідних ринках.

Система управління представляє собою певну структуру: загальна система управління складається із підсистем управління, які містять у собі елементи системи управління. У той же час існує залежність між підсистемами управління, елементами у кожній із підсистем та інші зв’язки, які можна представити графічно, у вигляді моделі, матриці.

У наступних дослідження слід приділити увагу вивченню таких важливих характеристик систем управління, як рівновага, стійкість, розвиток.

Література

1. Агошкова Е.Б. Эволюция понятия системы [Текст] / Е.Б. Агошкова, Б.В. Ахлибининский // Вопросы философии. – 1998. – №7. – С.170-178.

2. Белопольский Н.Г. Энвайроника – наука будущего развития человечества [Текст] / Н.Г. Белопольский. – 3-е изд., перераб. и доп. / НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2007. – 436 с.

3. Волошин В.С. Финансово-экономический кризис в Украине: пути выхода [Текст] / В.С. Волошин, Н.Г. Белопольский. – Мариуполь: Издательство «Рената», 2009. – 60 с.

4. Теория систем и методы системного анализа в управлении и связи [Текст] / В.Н. Волкова, В.А. Воронков, А.А. Денисов и др. – М.: Радио и связь, 1983. – 248 с.